

Meer beweging in speeltuinwerk

Over de sociale, bestuurlijke en fysieke vernieuwing van een 100-jarige

Studiedag 'Beweging in spelen'
Ter gelegenheid van het afscheid van Gerrit Zonnenberg

Paul van Soomeren,

DSP-groep, Amsterdam (www.dsp-groep.nl)

Amsterdam, 13 december 2008

Samenvatting

Het speeltuinwerk is meer dan 100 jaar jong. Ooit gestart voor verheffing van de arbeidersjeugd, werd het tot een brede beweging die speel- en beweegmogelijkheden voor kinderen en jongeren propageert en ondersteunt. De 100 jarige maakt nog steeds zijn vogelnestjes in de ringen. Toch blijven vernieuwing (zowel fysiek, sociaal, als bestuurlijk/organisatorisch) en verbreding (het aangaan van nieuwe vitale coalities in buurt en stad) een belangrijke uitdaging voor bestuurders, werkers en vrijwilligers van speeltuinen.

Sociale cohesie in buurt en wijk, Wmo, Vinex, herstructurering, nieuwe tuinen/verenigingen, veiligheid, structuurvisie voor wie zich even door het jargon worstelt, zijn er meer dan genoeg nieuwe kansen die ingekopt kunnen en moeten worden. Maar dan is wel een betere aanpak vereist. Een aanpak die veel kan leren van de marketing. Daarbij wordt allereerst gekeken waar het product 'sociale speelruimte van en voor de buurt' het meeste nodig is. Vervolgens moet er letterlijk een premie bestaan voor speelruimte, een premie op spelen, maar vooral een premie om mensen in een buurt (weer) actief te krijgen, samen dingen te laten doen: de Gerrit Zonnenberg premie.

Speeltuin Mariotteplein Amsterdam (de vereniging is verdwenen)

Een ex-bewoner:

"Ondanks dat mijn echte herinneringen pas in de oorlog beginnen, hadden wij geen beroerde jeugd daar in die nieuwbouwwijk waarvan de woningen bekend waren vanwege de mooie badkamers. Spelen deden we veel op de speeltuin op het Mariotteplein dat bewaakt werd door de heer Van Sitteren. Als je geen lid was, zorgde hij wel dat je binnen de kortste keren weer buiten het hek stond. Zaterdag was er meestal 'toverlantaarn' in het houten gebouwtje op de speeltuin."¹

Noot 1 Bron: De heer F. Beekman (geboren 1934); zie <http://www.geheugenvanoost.nl/article-2054-nl.html> (geraadpleegd 28-11-2008)

1 Een kwieke 100-jarige

De geboortedatum en -plaats van het Nederlandse speeltuinwerk zijn exact bekend: op 23 april 1902 gaat aan de kop van de Amsterdamse Czaar Peterstraat de Oosterspeeltuin open². Een plek "waar je jongens behoorlijk de kans moet geven om hun nek te breken", zoals onderwijsvernieuwer Jan Ligthart (1859-1916) het uitdrukt.³

Het speeltuinwerk doet denken aan de beschrijving die Godfried Bomans ooit gaf⁴ van een 100-jarige die hij ging interviewen:

'Is vader thuis?', vroeg ik aan het oude mannetje, dat open deed. Hij knikte, en liet mij in een kamertje waar een nóg ouder mannetje zat, dat al bijna dood was. Haastig rukte ik een spreekhoorn van de wand en schreeuwde in zijn oor: 'Wel gefeliciteerd!'

'U bent abuis', zei de oude man met doffe stem, 'vader is boven.'

Ik vloog de trap op, want ik begreep, dat het nu een kwestie van seconden was. Daar hing de honderdjarige aan de touwen: hij was bezig een vogelnestje te maken. Ik kroop bijna in zijn oor en gilte: 'Wel gefeliciteerd!!!' De jubilaris schudde het hoofd, maakte een dubbele salto en sprong op de grond.

'Ik ben niet doof', zei hij, zijn jas aantrekkend, 'ik ben alleen maar oud. Wat is er aan de hand?'

'Bent u niet honderd jaar geworden?!', brulde ik.

'Man schreeuw niet zo', sprak de grijsaard, de ringen optrekkend, 'ik weet het heus wel. Vanavond komt de burgemeester met een schemerlamp en een enveloppe met inhoud. Die schemerlamp kan me niet schelen, maar die enveloppe interesseert me. Wat doen ze daar gewoonlijk in?'

Ik wist het niet.

'Waarvoor komt u eigenlijk?', vroeg het mannetje wrevelig. 'Komt u iets aanbieden?'

'Ik kom iets vragen', zei ik, 'vooreerst, hoe bent u zo oud geworden?'

'Het ging vanzelf', antwoordde de jubilaris, 'elk jaar word je een jaar ouder, dat ligt in de natuur der dingen. Toen ik zeventig was, was ik zeventig, en toen ik tachtig werd, was ik tachtig. En zo maar door tot honderd.'

'Doet u er iets voor?'

'Nee, ik doe er niets voor, het gaat vanzelf. Dat is het leuke van dit soort werk.'

Noot 2 *Gedenkboek. Uitgave ter herdenking van het twintigjarig bestaan van de Vereniging Oosterspeeltuin (Amsterdam 1920)*

Noot 3 Jan Ligthart, geciteerd in Ons Amsterdam, oktober 2008, pagina 374 in het artikel 'De kinderen die hier komen zijn geen spat veranderd (Speeltuinen als bruisend centrum van de buurt)', van Anne Versloot.

Noot 4 Godfried Bomans: De 100-jarige. In 'Kopstukken' (1947)

Speeltuinwerk lijkt om vier redenen op Bomans' 100-jarige:

- Ondanks de ouderdom is de 100-jarige nog steeds actief: hij maakt vogel-nestjes in de ringen en springt met een dubbele salto af.
- Met de 100-jarige zelf mag dan niks mis zijn met de kinderen en klein-kinderen gaat het minder goed. Ze ogen duf en zijn al bijna dood.
- De 100-jarige blijkt een beetje subsidieverslaafd: "De enveloppe van de bur-gemeester wat doen ze daar gewoonlijk in?"
- En de 100-jarige is een beetje makkelijk: "Ik doe er niets voor, het gaat van-zelf".

Het venijn zit vooral in dat laatste zinnetje: *'Elk jaar word je een jaar ouder, dat ligt in de natuur der dingen. Toen ik zeventig was, was ik zeventig, en toen ik tachtig werd, was ik tachtig. En zo maar door tot honderd. (...)Ik doe er niets voor, het gaat vanzelf.'*

Misschien gaat ouder worden bij mensen vanzelf, bij organisaties en bij een werksoort als speeltuinwerk ligt dit anders.

Stel dat Ford als organisatie jaar na jaar ouder wordt, maar niks verandert en niet met zijn tijd meegaat.

Dan had het nieuwste model (2008) er niet zo uitgezien:

Maar zo (model 1908):

Een organisatie en een werksoort moeten met hun tijd meegaan en moeten vernieuwen. Dat geldt zeker ook voor het speeltuinwerk. Dat is immers een werksoort die in heel specifieke omstandigheden (stedelijke crisis, verzuilde maatschappij) op heel specifieke plekken (vooral industriesteden) door specifieke groepen (emanciperende arbeiders) ten tijde van de T-Ford ontstond.

De omstandigheden, plekken en groepen zijn flink veranderd. Dat houdt nog niet in dat je de uitvinding van toen dan maar bij het oud vuil kan doen. Eerder zie ik drie opdrachten voor me:

- vernieuw (fysiek, sociaal en bestuurlijk/organisatorisch);
- verbreed (en kom die tuin uit);
- zoek de (nieuwe) markt.

Ik werk dit trio hierna uit in het volledige besef dat er door gemeenten, NUSO, sportraden en onnoemelijk veel vrijwilligers al heel veel gedaan is en wordt aan vernieuwing, verbreding en marketing van hun werk.

2 Vernieuw

Bij vernieuwing denkt men veelal als eerste aan fysieke en materiële vernieuwing: opknappen, een verfje geven, verbouwen, renoveren. Tekenend is dat dit vaak de eerste impuls is. Dat gold ooit bij de stadsvernieuwing (huizen slopen en renoveren, waarna de wijk opnieuw kon gaan verloederen), maar ook bij het 'Deltaplan Spelen' van de NUSO lag en ligt de nadruk op het fysiek vernieuwen van de tuinen⁵.

Het speeltuinwerk zou aandacht moeten besteden aan drie soorten vernieuwing tegelijkertijd:

- fysieke vernieuwing;
- sociale vernieuwing;
- bestuurlijk/organisatorische vernieuwing.

2.1 Fysieke vernieuwing:

Fysieke vernieuwing is in het speeltuinwerk echt nodig. Wip en schommel zijn rot, tussen de tegels kiert het onkruid, de hekken en banken zijn ingezakt. Menig speeltuin ziet er deplorabel uit anno 2008. Daar moet dus wat aan gebeuren, maar de fysieke opknop operatie is niet meer dan een begin. Fysiek verval is meestal een gevolg van andere zaken die mis en in verval zijn. Ik kom er op terug.

Wat ik eerst nog kwijt wil zijn twee hartenkreten die bij een fysieke oppimp operatie van een speeltuin – en dus ook bij het 'Deltaplan Spelen' van de NUSO – belangrijk zijn:

1. Er moet echt minder tuttig gedaan worden over veiligheid. Ik citeer nog maar eens Nederlands beroemdste onderwijsvernieuwer: '*Je moet jongens – hij bedoelde natuurlijk jongeren – behoorlijk de kans geven om hun nek te breken.*' Dat klinkt hard, maar hij heeft volkomen gelijk. Het is ronduit idioot dat ten gevolge van het tien jaar oude 'attractiebesluit' nog onlangs de zandbak in een speeltuin werd afgekeurd vanwege de stenen rand. Levensgevaarlijk, volgens de inspecteur⁶. Ondertussen komen buiten de speeltuin per jaar in het verkeer zo rond de 40 kinderen tussen de nul en

Noot 5 Het betreft hier een indruk die niet gestaafd wordt door hard onderzoek. Een grondige evaluatie van het Deltaplan Spelen is nog niet gedaan.

Noot 6 Het betrof de Noorderspeeltuin in Amsterdam. Bron: Anne Versloot: De kinderen die hier komen zijn geen spat veranderd (speeltuinen als bruisend centrum van de buurt). Ons Amsterdam, oktober 2008, pagina 375.

vijftien jaar om het leven.⁷ Ik pleit daarom voor minder veiligheid *in* de speeltuin en meer veiligheid *daarbuiten*. Geef kinderen de kans om stevig te vallen en daarvan te leren. Niemand leert lopen zonder te vallen en daar hoort blèren bij.

2. Een tweede hartenkreet: geef jongeren veel (open) ruimte. Op een bijeenkomst in Ons Huis op 25 januari 1899 zei Uilke Jans Klaren – vader van het huidige speeltuinwerk – ooit: *"Niet de jeugd is misdadig, maar de samenleving, want zij ontnemt de jeugd alle gelegenheid tot spelen, tot goede lichamelijke ontwikkeling. Geef de jeugd gelegenheid zich lichamelijk te ontwikkelen en dit te doen samengaan met haar geestelijke ontwikkeling, en 't zal de jeugd verheffen. Geef haar niet die gelegenheid en laat haar als speelterrein de straat, en 't zal haar demoraliseren"*⁸.

Voor Klaren was de speeltuin niet zo maar een plaats om veilig buiten te kunnen spelen, maar een plaats waar kinderen opgevoed werden en zo betere mensen konden worden. Klaren was er daarom ook niet zo voor dat de speeltuin vol gezet werd met allerlei speeltoestellen. Liever zag hij een open ruimte, waar kinderen onder leiding van volwassenen, hij dacht aan onderwijzers, allerlei spellen deden.

De woorden die Klaren gebruikte zijn archaïsch, maar de gedachte is er een om vast te houden: geef de jeugd veel open ruimte om te bewegen en spelen en werk samen met scholen (onderwijzers). De brede school en het brede school (speel)terrein *avant la lettre*.

Fysieke vernieuwing moet, maar laat het daar niet bij en kijk ook naar sociale en bestuurlijke vernieuwing.

2.2 Sociale vernieuwing:

We zouden het bijna vergeten, maar sociale vernieuwing stond bij het speeltuinwerk altijd centraal. De speeltuin was onderdeel van een buurt, een wijk. De kinderen en de ouders uit de buurt troffen elkaar in de speeltuin. Fanfares, sportclubs, buurtverenigingen, bingo- en carnavalsverenigingen de speeltuinvereniging was ooit iets anders dan de fysieke neerslag daarvan: de speeltuin met de speeltuingebouwen. De *tuin* was de *fysieke* ruimte en plek. De *vereniging* was een *sociale* organisatie en entiteit. Van een dergelijke vereniging waren honderden buurtbewoners lid en soms zelfs duizenden. Het ging dus om een sociaal netwerk dat ergens zijn fysieke plek – de open ruimte en de gebouwen – in een buurt had.

De verenigingen verkruiden veelal in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw. Wat daar precies misgegaan is, is bij mijn weten nooit goed onderzocht. Er bestaan wel wat ideeën over:

- de mensen hadden geen tijd meer (drukdrukdruk);
- de oude verenigingsstructuur verstopte en vergrijsde en sloot nieuw bloed en vernieuwing uit;

Noot 7 Bron: website Openbaar Ministerie (geraadpleegd 26-11-2008): 2004: 52 kinderen, 2005: 35, 2006: 46, 2007: 39. Zie:

[http://www.om.nl/onderwerpen/verkeer_\(bvom\)/thema's/verkeersslachtoffers/](http://www.om.nl/onderwerpen/verkeer_(bvom)/thema's/verkeersslachtoffers/)

Noot 8 Biografisch Woordenboek van het Socialisme en de Arbeidersbeweging in Nederland (BWSA). Artikel van Peter Stelten (10-02-2003) over Uilke Jans Klaren.

- de overheid verzorgde vanaf toen ook de speeltuinen van onze verzorgingsstaat (heeft u hem nog op het netvlies: de 100-jarige die maar al te graag de enveloppe met inhoud van de burgemeester aanneemt?).

Wat er precies gebeurd is toen en wat het sterven van de ene vereniging en het overleven van de andere verklaart, moet maar eens door een briljante promovendus onderzocht worden.

Zijn er nog vrijwilligers?

Zijn (buurt) verenigingen dan niet meer van deze tijd? Deels niet zoals het SCP laat zien:

"De organisatiegraad van de vrijetijdsbesteding geeft sinds 1995 een vrij forse daling te zien, zowel in het percentage van de bevolking dat in de sfeer van de vrije tijd ergens bij aangesloten is, als in het aantal lidmaatschappen van georganiseerden. Het gecombineerde effect van beide aspecten komt tot uiting in het aantal lidmaatschappen per 100 personen. Dat daalde van 56 in 1995 tot 46 in 2003. Deze daling deed zich binnen alle leeftijdsgroepen voor, het sterkst onder de jongvolwassenen."⁹

De organisatiegraad mag dan afnemen, toch scoort Nederland internationaal op vrijwillige inzet erg goed: al jaren doet 22 tot 45 procent van de Nederlanders vrijwilligerswerk. De hoogte van het percentage hangt af van de gebruikte definities. De inzet bleef in de onderzochte periode van 1990 tot 2004 betrekkelijk stabiel.¹⁰

Het SCP (Sociaal Cultureel Planbureau) komt tot eenzelfde conclusie:

"Over een betrekkelijk lange periode bezien vertoont het percentage Nederlanders dat bereid is tot vrijwillige inzet, volgens de meeste onderzoeken een opvallende stabiliteit, al zijn er de laatste jaren tekenen van een teruggang. Over de veelbesproken 'nieuwe vrijwilliger', losjes verbonden met een organisatie en alleen op tijdelijke, projectmatige basis bereid tot deelname, is nog weinig bekend. Op het terrein van de maatschappelijke participatie vallen allerlei nieuwe initiatieven waar te nemen.

Zoals maatschappelijk betrokken ondernemen en werknemersvrijwilligerswerk, maatschappelijke stages en een sociaal jaar, een breed scala van burgerinitiatieven, (...), het opzetten van tijdbanken (met een uitwisseling van diensten en tijd) en uiteenlopende initiatieven via internet (.....). Op dit moment behoren ze nog tot de marge van het vrijwilligerswerk. Het gaat echter wel om vormen van inzet die proberen aan te sluiten bij kenmerken van het moderne leefpatroon. Momenteel zijn dergelijke initiatieven veelal nog experimenten, de komende tien jaar zouden ze wel eens algemeen aanvaard kunnen worden."¹¹

Noot 9 SCP (2007) *De sociale staat van Nederland 2007*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau; pagina 318.

Noot 10 "De deelname aan vrijwilligerswerk in Nederland, wat weten we ervan?" door Paul Dekker in het wetenschappelijk tijdschrift "Vrijwillige inzet onderzocht", 2005 nr. 2.

Noot 11 SCP (2007). *De sociale staat van Nederland 2007*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau; pagina 208.

We mogen dus concluderen dat het weer voor de *oude* verenigingsvormen guur geworden is. De voorspellingen zijn al niet beter: de verenigingen die brede doelgroepen proberen te binden via lidmaatschappen lijken ten dode opgeschreven. Nederland is daar te geïndividualiseerd en te 'drukdrukruk' voor geworden. Tegelijkertijd zijn er wèl nog steeds meer dan genoeg Nederlanders bereid tot vrijwillige inzet en zijn tal van nieuwe samenwerkingsvormen denkbaar. Het SCP noemt 'de nieuwe vrijwilliger', 'vrijwilligerswerk in de tijd van de baas' (werknemersvrijwilligerswerk), maatschappelijke stages en internet. Het totale plaatje valt samen te vatten als: de vrijwilligers zijn er wel, je moet ze alleen met nieuwe uitdagingen en op nieuwe manieren zien te vinden en zien te binden.

Mensen willen zich best organiseren, maar dan liever in de vorm van 'lichte gemeenschappen'. Een begrip van de sociologen Menno Hurenkamp en Jan Willem Duyvendak uit de bundel 'Kiezen voor de Kudde'.¹² De term is bedoeld om het verschijnsel te duiden dat Nederlanders zich graag in groepen organiseren – anders dan de mare over vergruizing en individualisering wil – maar dat het gelijkblijvend of toenemend aantal verbintenissen een tijdelijker karakter krijgt. Het goede nieuws is dus dat we als Nederlanders nog altijd sociaal zijn, maar dat we wel voorwaarden aan dat sociale gedrag stellen.

De wind in de rug: gebiedsgerichte aanpak weer populair

Vrijwilligers voor het speeltuinwerk moeten dus te vinden zijn en daarnaast is er nog een nieuwe wind in de rug. De afgelopen jaren wordt weer steeds meer nadruk gelegd op gebiedsgericht beleid: wijk en buurtbeheer, de herstructurering en het prachtwijken beleid zijn er voorbeelden van. Ook een nieuwe wet als de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) legt hier de nadruk op: zie bijvoorbeeld prestatieveld 1: leefbaarheid en sociale samenhang in dorpen, buurten en wijken (www.wmoindebuurt.nl). Het zoeken naar verbindingen met onderwijs, sportwerk en het nieuwe welzijnswerk geeft hier kansen. Zo ook de ontwikkelingen die zich de afgelopen tien jaar bij woningcorporaties voordeden. Corporaties zijn tegenwoordig veel meer gericht op het onderwerp leefbaarheid; een van de prestatie velden uit het BBSH (Besluit Beheer Sociale Huursector).

Kortom: er is dus weldegelijk toekomst voor een vernieuwd elan van gebiedsgericht lokale sociale participatie. Doe er als speeltuin je voordeel mee, boor dat aan, maar wees ook weer niet te naïef: sociale samenhang wordt tegenwoordig ook te makkelijk gezien als een Haarlemmer olie waar iedereen en alles beter van wordt. Deels is het een mythe zoals we lieten zien in de publicatie 'Sociale samenhang; mythe of must'.¹³

Opgave is dus om het oude speeltuinwerk aan te laten sluiten bij dit soort nieuwe maatschappelijke winden. Vergeet de vergrijsde witte ouderwetse bingo. Ga op zoek naar nieuwe wegen en ga op zoek naar nieuwe gemeenschapsvorming

Noot 12 Kiezen voor de kudde: Lichte gemeenschappen en de nieuwe meerderheid. Onder redactie van Jan Willem Duyvendak en Menno Hurenkamp, 18 mei 2004.

Noot 13 'Sociale samenhang; mythe of must (misvattingen, discussie en beleidsimplicaties), DSP-groep/VWS, Maaïke Dautzenberg, Carla Kolner en Paul van Soomeren. Zie www.wmoindebuurt.nl.

en sluit aan bij beleidsontwikkelingen als Wmo, wijk- en buurtbeheer en het maatschappelijke ondernemen van woningcorporaties. Het speeltuinwerk is van oudsher al toegerust om die weg te volgen: maatschappelijk betrokken, geworteld in de wijk, concreet en praktisch werk dat ideaal lijkt voor lichte gemeenschapsvorming.

2.3 Bestuurlijk/organisatorische vernieuwing:

Dergelijke vernieuwingen vergen dat er ook *bestuurlijk* en *organisatorisch* sprake is van verjonging en een nieuw elan. Daar gaat het mis en waarschijnlijk gaat het daar echt goed mis. Al jaren trouwens.

In het verleden moesten al veel speeltuinverenigingen noodgedwongen de stekker eruit trekken, waarna nog slechts de fysieke speeltuin restte. Een tuin die meestal vervolgens door de lokale overheid 'overgenomen' werd als een speciaal stukje openbare ruimte. Waar de verenigingen nog wel bemenst zijn en functioneren, blijkt er te vaak sprake van een enigszins uitbuikend, grijs, wit en vermoeid bestuur dat de slag naar vernieuwing - zoals ik die hierboven schetste - moeilijk kan maken. Het vervelende is dan dat nieuwe mensen zich niet zullen aansluiten. Hier werken subtiele mechanismen van in- en uitsluiting. Er is eigenlijk maar één oplossing mogelijk, waarbij ik de goede oude 'internationale' maar eens citeer: "*Sterft, gij oude vormen en gedachten!*"

Overigens is het curieus om te zien dat er bij gemeenten, woningcorporaties en anderen zo weinig aandacht is voor dit fenomeen. Liever spendeert men weer een zak makkelijk geld aan de renovatie van een speeltuin, dan dat men zich de meer fundamentele vraag stelt wie de materiële neerslag van deze zak geld gaat beheren. Zoals altijd gaat de aandacht dus weer uit naar makkelijke fysieke vernieuwing en niet naar de veel lastiger sociale vernieuwing en nog lastiger bestuurlijke vernieuwing.

2.4 Les

De les moge duidelijk zijn: fysieke, sociale en bestuurlijk/organisatorische vernieuwing moeten altijd samen gaan. Vernieuwing vergt die drieslag en het ene kan niet zonder het andere.

3 Verbreed (en kom die tuin uit)

Het kwam kort in het voorgaande al aan de orde. Een moderne speeltuin moet bereid zijn om de tuin uit te komen en samen te werken met andere partijen. Welke dat zijn, hangt af van de lokale situatie (wat is er, wie is actief, wie wil). Dat samenwerken lukt over de hele linie genomen nog onvoldoende. Het speeltuinwerk heeft veel weg van een stelletje stijve Britten die op hun eigen eiland in splendid isolation de veranderingen in de wereld aanschouwen.

Waar was – om maar wat te noemen – het speeltuinwerk bij de opkomst van het peuterspeelzaalwerk, speel-o-theken, kinderopvang, bredeschool, dagarrangementen, kinderwerk, sportstimulering. Waar blijft het speeltuinwerk in de Wmo en het ondersteunen van buurtgericht werken aan sociale samenhang en leefbaarheid?

De mogelijke samenwerkingsrelaties zijn legio en liggen op terreinen als sport, wijkgericht werken, maatschappelijke ondersteuning (Wmo), onderwijs en de volkshuisvesting.

3.1 Sport, sportstimuleringsprojecten, lichamelijke opvoeding en (meer) bewegen:

In Nederland is sport en bewegen buiten verenigingsverband sterk in opkomst. Fitnesscentra trekken miljoenen bezoekers en het aantal sporters dat in de openbare ruimte loopt, fietst of anderszins beweegt, stijgt gestaag. Daar kunnen en moeten speeltuinen op inspringen. Denk bijvoorbeeld aan landen als China

en Zuid Korea met zijn vele fitnessapparaten waar iedereen gebruik van kan maken, op goed toegankelijke, stedelijke plekken in de openbare ruimte.

De helft van de Chinese stedelingen is regelmatig actief op de openbare fitnessapparaten in de openlucht en deze activiteiten blijken een positief effect te hebben op de gezondheid van – en het sociale contact tussen – bewoners. In stadswijken is de hoeveelheid publieke en private buitenruimte in het algemeen, en voor sport en bewegen in het bijzonder, beperkt. Onderzoek van het VU medisch centrum wijst uit dat gratis toegankelijke voorzieningen in stadswijken -zoals par-

ken, trapveldjes en speeltuinen- een belangrijke rol spelen in het beweeggedrag van kinderen.¹⁴ Logisch dus dat de rijksoverheid wil dat gemeenten meer aandacht besteden aan recreatiemogelijkheden en sportvoorzieningen in stedelijke woongebieden, met name in centrumgebieden en stedelijke woonwijken¹⁵. Ook enkele particuliere organisaties leggen zich tegenwoordig toe op het bevorderen van sport- en beweegmogelijkheden in de stedelijke openbare ruimte.

De Johan Cruyff Foundation financiert de aanleg van zogeheten *Cruyff Courts*. In feite een moderne invulling van de aloude trapveldjes die vroeger in vrijwel iedere buurt of wijk te vinden waren. Hiermee wordt de jeugd weer de mogelijkheid geboden om op loopafstand van huis veilig te sporten. Door het drukke autoverkeer is voetballen op straat immers niet meer mogelijk. Inmiddels heeft

Noot 14 EMGO Instituut - afdeling sociale geneeskunde (2006), *De gezonde wijk. Een onderzoek naar fysieke wijkenmerken en lichamelijke inactiviteit*. Amsterdam: EMGO Instituut. Zie ook: www.degezondewijk.nl.

Noot 15 Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (2005), *Tijd voor sport. Bewegen, meedoen, presteren*. Den Haag: publicatie van het ministerie van VWS.

de Johan Cruyff Foundation in Nederland een groot aantal velden aangelegd waar de jongeren uit de buurt intensief gebruik van maken¹⁶.

De Richard Krajicek Foundation financiert in wijken waar de mogelijkheden om te sporten beperkt zijn zogenaamde *playgrounds* waar jongeren onder leiding van sport- en recreatieleiders veilig kunnen tennissen, voetballen en basketballen¹⁷. We zien hier de ideeën van Uilke Jans Klaren – de oprichter van de eerste speeltuin in Nederland – in een modern jasje terug. De Krajicek *playgrounds* staan nadrukkelijk ten dienste van hun omgeving. Omliggende scholen of sportverenigingen kunnen er sportieve evenementen zoals sportdagen organiseren.

Wat de initiatieven van beide stichtingen bijzonder maakt, is dat zij moderne, openbaar toegankelijke sportfaciliteiten aanbieden midden in die stedelijke woonwijken waar geen of weinig sportinfrastructuur beschikbaar is voor de bewoners. Daarnaast wijzen beide initiatieven op het belang van begeleiding, veiligheid en samenwerking met (sport)organisaties in de buurt. Een typisch voorbeeld van een mogelijke vernieuwingsrichting voor het speeltuinwerk.

3.2 Wijkaanpak: wijk en buurtbeheer en gebiedgericht werken:

De wijkaanpak mag zich in een warme belangstelling verheugen. Nederland kreeg zelfs een minister voor de wijken (WWI: wonen, wijken en integratie) en vrijwel elke zichzelf respecterende gemeente heeft een afdeling wijkaanpak, waar ambtenaren (al dan niet toegerust met doorzettingmacht en regietaken) zich over de wijken ontfemen. Instrumenten als wijkvisies, wijkactieplannen, wijk(jaar)programma's, wijkontwikkelingsplannen, wijkagenda's, ideeënmarkten en wijktafels worden bijna overal wel op de één of andere manier gebruikt. Daarbij ligt de nadruk overigens niet zo zeer bij de plannen, visies en méér papier, maar de nadruk ligt vooral op het praktisch (samen) aanpakken van zaken; het 'doen'.

Noot 16 www.cruyffcourts.org.

Noot 17 www.krajicek.nl/foundation/default.asp.

De namen verschillen per gemeente: wijk- en buurtbeheer, wijkontwikkeling, buurtbeheer, wijkaanpak, gebiedsgericht werken. Landelijk bestaat er sinds 1994 een actieve praktisch werkende koepel met een mooie site: het Landelijk Platform Voor Wijkgericht Werken (<http://www.lpb.nl/>). Ook zie je op diverse niveaus allianties rond wijkgerichte aanpak: <http://www.buurtalliantie.nl/home> Ook hier zien we dus een ontwikkeling waar speeltuinen op aan kunnen – en moeten – haken. Dat gebeurt ook al veel, maar gebeurt dat wel genoeg?

Naarmate het wijkniveau aan kracht won, hebben steeds meer organisaties en instellingen hun aandacht naar de wijk verlegd. Was de wijkaanpak in het begin vooral een terrein voor fysieke beheerders zoals de klopp-, veeg- en zuigdiensten van de gemeente en technici van de woningcorporaties en politie (schoon, heel en veilig). Gaandeweg zien we ook welzijn, zorg en onderwijs hierbij aansluiting zoeken: de wijkaanpak wordt van fysiek steeds meer sociaal gericht. Daar waar overheden en grote instellingen voor onderwijs, wonen, zorg en welzijn door schaalvergroting steeds verder van hun inwoners zijn komen af te staan, is de burger in de wijkaanpak nadrukkelijk aanwezig. De wijk(aanpak) is per definitie nabij; zeker voor specifieke groepen (kinderen, ouderen, mensen met belemmeringen) is dat vaak essentieel.

Anderzijds moeten we de wijkaanpak ook weer niet te veel idealiseren. De wijkaanpak lost lang niet alle problemen op, werkt niet overal even goed en de wijkaanpak is nogal eens te contrair aan de sectorale/categorale werkwijze die gemeentelijke diensten (en daarachter provincies en ministeries) hanteren. Dat levert spanningen op.

Daarbij moeten we niet de fout maken om een wijk of buurt te zien als een hecht sociaal systeem; een groep. Geografische nabijheid betekent nog niet sociale eenheid en sociale samenhang. Ik gebruik hier niet voor niets de termen wijkgericht **werken** en de **wijkaanpak**. De nadruk ligt daarbij dus vooral op 'de werkers'; op de aanbieders; dat wat ik vaak 'de systeemwereld' noem. Niet alleen en zeker samen met bewoners, maar toch is de invalshoek vooral die van de professionals, de (uitvoerend) werkers. Juist voor hen biedt de wijkaanpak mogelijkheden om tot een betere afstemming te komen van het aanbod.

In veel gemeenten hoor je tegenwoordig zeggen: "We willen onze wijkaanpak meer sociaal hebben". Traditioneel komt de wijkaanpak vooral uit de hoek van veiligheid en het fysieke (bouw&beheer, grijs&groen, kloppen/vegen/zuigen). Gemeenten weten vaak nog niet precies hoe ze een meer sociale invalshoek in hun wijkaanpak kunnen krijgen. Juist speeltuinen kunnen hierbij helpen als ze sociaal stevig zijn ingebed in een wijk. Denk even terug aan wat ik eerder over sociale vernieuwing en over bestuurlijke vernieuwing zei. Speeltuinen die juist meer willen gaan doen aan sociale en bestuurlijke vernieuwing kunnen m.i. ook goed bij de wijkaanpak aankloppen en samen met wijkaanpakkers en gemeente (en corporaties; zie onder) aan de slag gaan om hun speeltuin weer tot een sociaal focuspunt in de wijk te maken.

3.3 Maatschappelijke ondersteuning:

Er zijn binnen de Wet maatschappelijk ondersteuning negen prestatievelden (zie: <http://www.invoeringwmo.nl/WMO/nl-NL/Prestatievelden/>) en een aantal daarvan is op een of andere manier aan het speeltuinwerk te verbinden (1. 2. 4. 5.).¹⁸ Het eerste prestatieveld betreft 'leefbaarheid en sociale samenhang' en is overduidelijk op het lijf van de speeltuinen en het speeltuinwerk geschreven. Van daaruit kan namelijk onnoemelijk veel gebeuren aan het verbeteren van de sociale samenhang in een buurt en aan de leefbaarheid in een buurt. En denk daarbij nu eens niet alleen aan de 40 verloederde prachtwijken van Vogelaar of Van der Laan, of aan de 140 afglijdende probleemwijken van Winsemius¹⁹ maar denk daarbij ook aan die duizenden hele gewone wijken overal in Nederland waar de sociale samenhang best een oppepper kan gebruiken en de leefbaarheid ook een graadje hoger mag. Het vierde prestatieveld van de Wmo gaat in op vrijwillige inzet en ook daar vindt men vele pracht mogelijkheden voor het speeltuinwerk om aan te haken.

3.4 Vrijwillige inzet, integratie en contact:

Het verrichten van vrijwillige inzet is niet per se gebonden aan de eigen wijk of buurt. Mensen zijn op allerlei mogelijke manieren actief als vrijwilliger en dit overstijgt de eigen buurt en soms zelfs de eigen gemeente. Toch blijkt dat veel mensen het prettig vinden in hun eigen wijk of buurt actief te zijn. Het is lekker dichtbij en de betrokkenheid en het belang bij de eigen woonbuurt is vaak groot. Bijkomend voordeel is dat je meer mensen in je eigen buurt leert kennen. Speeltuinen kunnen hierbij een prachtig focuspunt zijn die mensen bij elkaar kunnen brengen. Ook vrijwilligerscentrales hebben dit ontdekt en daar zien we eveneens een ontwikkeling richting wijkgericht werken. De aandacht van vrijwilligerscentrales is vooral gericht op het informeren van mensen over de mogelijkheden om in de eigen buurt actief te zijn en het opsporen van talenten die in de wijk nodig zijn. Het actief *matchen* van vraag en aanbod op buurtniveau is dan een logische vervolgstap. Het ontstaan van buurtgerichte websites waarin aanbod en vraag bij elkaar worden gebracht is dan ook in opmars. Zie www.buurtlink.nl. Voor meer informatie over vrijwillige inzet in wijk en buurt verwijs ik graag naar de website van Movisie www.movisie.nl.

Noot 18 Zie ook de NUSO folder 'Speeltuinen en de WMO, kansen voor speeltuinen!'
Noot 19 *De fysieke en sociale opgave is niet in alle wijken van een gelijke omvang. In wijken die nog niet zijn 'afgegleden' tot probleemgebied, maar die zich bevinden op het 'kantelpunt', volstaan doorgaans preventieve maatregelen. Dit geldt voor circa 100 van de 140 wijken. De inzet dient erop te zijn gericht, dat deze gebieden en ook hun bewoners niet in een verdergaande neerwaartse spiraal terecht komen. Het WRR-rapport 'Vertrouwen in de buurt' uit 2005 spreekt in dit verband over 'kansgedreven beleid'. Zie verder o.a. de brief van de minister van VROM aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal, 01-11-2006 (Tweede Kamer, vergaderjaar 2006-2007, 30 128, nr. 12).*

Lest best nog een initiatief van het programma van WWI die de stimuleringsregeling Ruimte voor Contact in het leven riep voor gemeenten die de interculturele ontmoeting in wijken en buurten willen versterken. Voorwaarde is dat het om lokale initiatieven gaat die door allochtonen en autochtonen onderschreven en uitgevoerd worden en een structureel karakter hebben. Zie voor meer informatie www.ruimtevoorcontact.nl

Tenslotte wijs ik voor de volledigheid ook nog maar even op de NUSO-publicatie uit 2003: 'Deltaplan in kleur. Methodiekbeschrijving: verschillende culturen samen in de speeltuin'. Zie www.nuso.nl/publicaties/index.php

3.5 Onderwijs:

Tussen onderwijs en speeltuinwerk liggen van oudsher veel links. Er is ook eigenlijk nauwelijks een verschil tussen een speeltuin en het speelterrein van een school. Toch zijn de verbanden tussen school en speeltuin losser geworden en dat is jammer. Nauwere samenwerking zou vele speeltuin verenigingen weer nieuw leven en nieuw bloed kunnen geven. De brede school ontwikkelingen gaan enigszins in die richting, maar die concentreren zich toch veelal op gebouw en activiteiten. Toch richten school en speeltuin zich vaak op dezelfde doelgroepen (kinderen, jongeren, ouders) en is hun focus en het gebied waaruit ze hun 'klanten' trekken de wijk/buurt. Een bestuurlijk organisatorische samenwerking ligt dan ook voor de hand, maar die zie ik weinig van de grond komen: de focus van ouderraden en medezeggenschapsraden in het onderwijs is vanzelfsprekend de school, het onderwijs en het kind. Toch is het vreemd dat van daaruit wel gekeken wordt naar het schoolterrein en de speelplaats, maar niet naar de vlakbij gelegen speeltuin. Ook zou het mooi zijn als – ik noem maar een wild idee ter concretisering – de ouders die actief zijn op school, ook actief zijn of worden in de speeltuinvereniging (of zo'n club oprichten).

3.6 En lest best: de volkshuisvesting:

De woningcorporaties zijn historisch gezien een volle oom van het speeltuinwerk; een rijke en belangrijke oom bovendien: in Nederland bezitten een kleine 500 corporaties in totaal ongeveer 2,5 miljoen woningen en draaien ze daarmee een omzet van bijna 15 miljard euro per jaar. Bovendien geeft 'Oom Volkshuisvesting' ook nog eens een kleine 200 miljoen euro per jaar aan leefbaarheid uit (bijna 200 euro per woning).²⁰ Woningcorporaties zijn een belangrijke partner, waarbij speeltuin en corporatie elkaar nodig hebben. Steeds meer beseffen corporaties dat ze meer zijn dan vastgoedboeren gespecialiseerd in woningverhuur. De laatste jaren gaan woningcorporaties – en overigens ook projectontwikkelaars – zich steeds nadrukkelijker bezig houden met de openbare ruimte rond 'hun eigen' woningen en dus ook met het beheer van een buurt of wijk. Die

Noot 20 Bron: de website van de koepel van woningcorporaties <http://www.aedesnet.nl/>

ontwikkeling kwam in een stroomversnelling toen eind jaren negentig het prestatieveld 'leefbaarheid' in het BBSH²¹ werd opgenomen.

Corporaties blijken in staat om hard aan te tonen dat investeren in de woning en de woonomgeving economisch rendeert. Bewoners kijken niet alleen naar de woning, maar ook naar de woonomgeving en buurt. De waarde van het corporatiebezit stijgt dus als die woonomgeving er beter uitziet en 'beter draait' bijvoorbeeld omdat er meer voorzieningen zijn (van winkel, via school tot speeltuin). Daarom investeren woningcorporaties steeds meer in een gebiedsbenadering met centrale aandacht voor leefbaarheid en sociale samenhang. De woningcorporaties zijn zich in de afgelopen decennia steeds meer gaan bezighouden met sociale taken. Nu ontwikkelen niet alle corporaties zich in dezelfde richting. Er zijn corporaties die zich ontwikkelen als voorzieningencorporatie, als wijkregisseur en zelfs als emancipatiecorporatie. Een handig instrument om te zien waar een corporatie staat is de positioneringsmatrix van de SEV (Stuurgroep Experimenten Volkshuisvesting). Deze matrix kent twee assen.

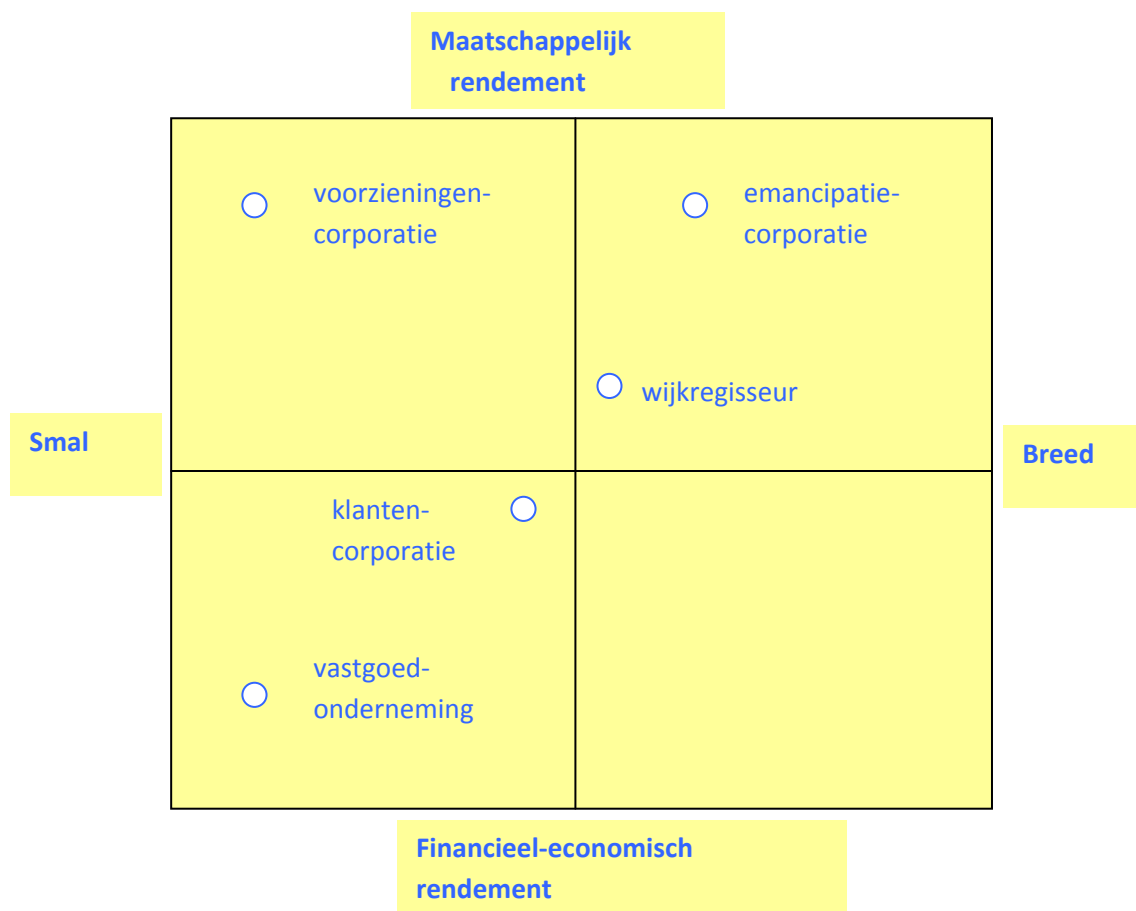
- De verticale as geeft aan of de corporatie vooral naar financieel rendement kijkt (de centen, de bedrijfsreserves), of meer kijkt naar een maatschappelijk rendement (de huurders, buurt, wijk, stad en maatschappij moeten er beter, kansrijker, mooier of gelukkiger van worden).
- De andere as is die van de bakstenen, beton en onroerend goed (smalle focus op vooral vastgoed), of die van de mensen.²²

Bezien hoe een specifieke woningcorporatie scoort is handig, omdat daarmee een corporatie beter te begrijpen valt en – bijvoorbeeld door het bestuur van de speeltuinvereniging – meer ter zake doende argumenten in de strijd geworpen kunnen worden.

Noot 21 Besluit Beheer Sociale Huursector. Het door het rijk wettelijk aan corporaties opgelegde korset dat het kader geeft waarbinnen corporaties hun maatschappelijke taken verrichten. Het BBSH noemt zes prestatievelden: 1. kwaliteit van de woningen, 2. verhuur van de woningen, 3. betrekken van bewoners bij beleid en beheer, 4. financiële continuïteit, 5. leefbaarheid, 6. wonen en zorg. Verder geeft het BBSH regels over de verslaglegging en het toezicht op woningcorporaties. Corporaties hebben een grote beleidsvrijheid bij het invullen van deze prestaties. Het BBSH biedt gemeenten de mogelijkheid prestatieafspraken met hen te maken, maar in de praktijk wordt daarvan betrekkelijk weinig gebruik gemaakt.

Noot 22 Zie ook het essay: 'Verre vriend of goede buur?' Gerard van Bortel, Vincent Gruis, David Mullins en Nico Nieboer, SEV, maart 2008.
<http://www.sev.nl/uploads/File/oud/100308%20Essay%20Reeks-nr4.pdf>.

Positioneringsmatrix woningcorporaties van de SEV

Maar laten we de mogelijkheden van corporaties ook weer niet te veel overdrijven. In Nederland is ongeveer één op de drie woningen het bezit van een corporatie. In (grote) steden ligt dit percentage vaak hoger, en in sommige buurten kan het zelfs veel hoger liggen. Maar toch moet men lokaal steeds goed beseffen dat er veel meer woningeigenaren zijn naast de corporaties. Juist met die anderen, vaak kleine eigenaren, is het soms lastig om afspraken te maken. Lokaal verdient het dus zeker aanbeveling om als speeltuinwerk woningcorporaties te betrekken bij een gebiedsgerichte aanpak van leefbaarheid en sociale samenhang. Maar kijk eerst goed wie eigenlijk de woningen in een gebied bezitten. Kijk vervolgens wat deze woningbezitters van plan zijn en hoeveel geld ze tot hun beschikking hebben.²³

Noot 23 In specifieke herstructureringsgebieden— en zeker in de 40 Vogelaar aandachts/prachtwijken gelden andere beleidskaders die soms grote mogelijkheden bieden (ISV).

3.7 De ruimtelijke ordening: structuurvisie:

Tenslotte verdient naast de volkshuisvesting ook de ruimtelijke ordening aandacht. Het wettelijk kader daarvan werd in 2008 ingrijpend vernieuwd. Van belang daarbij is een nieuw instrument: de structuurvisie.

De structuurvisie bevat de hoofdlijnen van de voorgenomen ontwikkeling van een gebied (bijvoorbeeld een wijk, of de hele gemeente). De structuurvisie geeft ook de hoofdzaken van het door de gemeente te voeren ruimtelijke beleid en laat zien op welke wijze de gemeenteraad zich voorstelt de voorgenomen ontwikkeling uit te (doen) voeren.

'Spelen' neerleggen is een structuurvisie en daar vervolgens een norm aan koppelen is dus een optie. Die norm kan zijn dat 3% van een gebied speelgebied moet zijn (de NUSO 3% norm), maar een norm kan even goed zijn dat buurtbewoners – door de gemeente/of derden gefaciliteerd – gevraagd wordt samen een speeltuin te starten (sociale samenhang).

3.8 Kom de tuin uit:

Deze opsomming van mogelijke samenwerkingspartners opende met de stelling dat een moderne speeltuin bereid moet zijn om de tuin uit te komen en samen te werken met andere partijen. Zoals we zagen zijn er meer dan genoeg nieuwe samenwerkingspartners. Maak er gebruik van en bekijk met wie er lokaal in uw situatie kan en moet worden samengewerkt. Het is zaak dat er nieuwe - en

vitale - coalities aangegaan worden met anderen. Vitale coalitie, als begrip geïntroduceerd door Pieter Tops, is een ongewone en spontane coalitie van partijen die zich vanuit een gezamenlijk ervaren kans of probleem de verantwoordelijkheid op zich neemt om de vernieuwing van de wijk een duw in de goede richting te geven.²⁴ Een Vitale Coalitie is een samenwerking die gedijt als er sprake is van een stevige en voelbare maatschappelijke druk ("zo gaat het niet langer, er moet iets gebeuren"), waarbij 'alledaagse doeners' voldoende ruimte krijgen en er gezorgd wordt voor politiek bestuurlijke rugdekking van die doeners.

Die druk kan geregeld worden en alledaagse doeners kent het speeltuinwerk genoeg en als de NUSO zorgt voor politiek bestuurlijke rugdekking en een

Noot 24 Zie bijvoorbeeld Een kwestie van doen. Vitale coalities rond leefbaarheid in steden. Ted van de Wijdeven, Eefke Cornelissen, Pieter Tops en Frank Hendriks, Tilburgse School voor Politiek en Bestuur, Universiteit van Tilburg, 2006. Zie http://www.sev.nl/publicaitem.asp?id_publicatie_open=851, Zie voor Overijssel: <http://provincie.overijssel.nl/contents/pages/10476/vitalecoalitievandeprovincieoverijssel.pdf>

strakke methodiek die ook financieel mensen een worst voorhoudt – ik kom daar later op terug – dan moet zoiets te regelen zijn. Toch?

4 Zoek uw markt en handel

De mogelijkheden voor vernieuwing en verbreding van het speeltuinwerk zijn enorm. We hebben dat in het voorgaande gezien. De tijd is rijp en de kansen liggen voor het oprapen. Laten we daarbij onze zegeningen tellen. Er gebeurt al veel. Zowel lokaal als op nationaal niveau zijn er diverse initiatieven in het speeltuinwerk. Misschien is er meer mogelijk, moeten er een paar tandjes bijgezet worden, maar je kan niet zeggen dat er niks gebeurt.

Maar toch

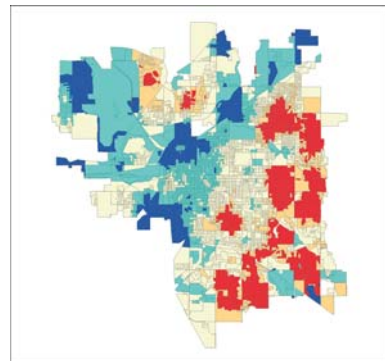
Er is iets raars aan de hand als we kijken waar de actie op gericht is. Laatst keek ik naar het Oostelijk Havengebied in Amsterdam. 'Is daar nou eigenlijk een speeltuin?', vroeg ik me af. Nee.

In IJ-burg? Een nieuwe Vinex-wijk voor 40.000 inwoners. Een speeltuinvereniging? Ik dacht het niet.

Dat is toch raar! En andere nieuwbouwwijken? Toen ik er over na ging denken zag ik opeens een patroon wat je wel vaker ziet: iedereen is zo druk bezig met het redden van het bestaande, dat er geen aandacht is voor alle nieuwe dingen die achter je rug gebeuren. Iedereen is zo druk met de bestaande speeltuinen, dat iedereen vergeet dat er ook nieuwe kunnen – wat heet: *moeten* – komen.

Misschien moet er überhaupt maar eens een frisse marketingwind door die speeltuinclubs heen. Stel u eens voor dat wij hier en nu op punt nul zouden beginnen. Stel dat wij marketeers zijn. Verkopers van een goed doel. Ons goede doel is: speeltuinen, speelruimte voor jongeren. Speelruimte die voor jongeren dichtbij is, leuk is, een beetje – maar niet tè – veilig. Speelruimte die ook volwassenen trekt en bijeenbrengt. Die resulteert in een grotere sociale samenhang in een buurt. Speelruimte ook die door de mensen zelf deels gerund wordt en die niet al te zwaar leunt op de overheid. Dát is ons 'product' (sorry voor het woordgebruik, maar het moet even). De eerste vraag van een beetje marketeer is dan: waar zit de markt. Waar tref ik veel jongeren aanehr ... waar zitten mijn klanten? Een beetje verkoper gaat dan eens kijken waar de jongeren wonen. Er komt een kaart te liggen met stippen en kleurtjes en waar de meeste klanten zitten, gaan we als eerste ons 'product speelruimte' aanbieden. Ik durf te wedden dat als we iets dergelijks een beetje structureel voor Nederland en per gemeente zouden gaan doen – en dus komen tot kaarten waarop we zien waar de meeste 'klanten' zitten – en die kaart vervolgens vergelijken met een NUSO-kaart waar de bestaande speeltuinen zitten ik durf te wedden dat we dan een vreemd verschil zien: de twee kaarten kloppen niet met elkaar. In Vinex-locaties met veel kinderen en jongeren zullen er weinig tuinen zijn bijvoorbeeld. Dat is raar, want er zijn daar veel kinderen en jongeren en die willen speelruimte en bovendien is juist de sociale samenhang in die wijken niet sterk. Waarom starten we dáár dan niet juist een traject waarbij samen met bewoners gekomen wordt tot een vereniging sorry tot een lichte gemeenschap die samenwerkt aan iets dat hen ten zeerste aan het hart gaat: gelukkige, gezonde, spelende kinderen. Wat ik eigenlijk niet begrijp is dat een dergelijke aanpak nog niet bestaat. Een stevige aanpak waarbij allereerst gekeken wordt waar het product 'sociale speelruimte van en voor de buurt' het meeste nodig is. Het kaarten stadium. En nadat de prioriteiten gesteld zijn, en de gelukkigen gekozen zijn, kan er een trein de buurt in. Een beetje zoals we dat bij de Postcode Loterij zien (hoor ik hier een sponsor idee?) Een paar slimme opbouwwerkers die mensen samenbrengen, met daarbij een ontwerper, een regelaar en nog zo wat. En natuurlijk een mooie financiële subsidieworst die lang niet alle kosten, maar toch dik de helft dekt. Mensen moeten zelf ook bijdragen. Stop een opslag in de huur, maak ze lid zie maar. Het moet ook hun 'ding' worden. Die worst is een premie. Premie op speelruimte, premie op spelen, maar vooral een premie om mensen in een buurt (weer) actief te krijgen, samen dingen te laten doen.

Laten we die premie de Gerrit Zonnenberg premie noemen.

CV

Paul van Soomeren

Paul van Soomeren studeerde Sociale Geografie alsmede Planologie en Demografie aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij van 1977 tot 1980 ook werkzaam was (Planologisch Demografisch Instituut). Van 1980 tot 1983 werkte hij bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en het Ministerie van Justitie op het terrein van criminaliteitspreventie en veiligheid.

In 1983 startte hij met Bram van Dijk het particulier onderzoeks- en adviesbureau van Dijk, van Soomeren en Partners B.V. (DSP), later DSP-groep: www.DSP-groep.nl, waarbij hij nog steeds een van de directeuren is. De nadruk van zijn werk ligt op beleidsondersteunend onderzoek en advies (met name beleidsevaluatie, beleidsimplementatie) en kennisoverdracht (cursussen, lezingen, trainingen, simulatiespelen, e.d.).

Paul van Soomeren doet veel internationaal advieswerk en geeft wereldwijd lezingen en colleges (naast Europa, ook in de USA en Canada, Australië, Zuid Amerika en Japan). Van Soomeren is Director of the Board van de ICA: de International CPTED Association en voorzitter van de European Designing Out Crime Association (zie www.E-DOCA.eu). Hij is bovendien visiting professor bij de Salford University (UK).

